

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.
- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ.
- สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ พ.ศ.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.
- สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.
- ระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ทำหน้าที่รัฐสภา

บรรจुरะเบียบวาระ ครั้งที่ ๑๒

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑๑๖
ฉพ. /๒๕๓๕

เอกสารประกอบการพิจารณา

งานบริการคั่นคว่ำ ศูนย์บริการเอกสารและคั่นคว่ำ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โทร. ๒๕๒๖๑๘๑ - ๙๙ ต่อ ๒๓๒ - ๒๓๕

สารบัญ

	หน้า
1. หลักการและเหตุผลร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย/สถาบันต่าง ๆ รวม 16 ฉบับ	1
2. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ทั้ง 16 ฉบับ	3
3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเป็นมหาลัยอิสระ และปัญหาของสถาบันอุดมศึกษา ที่เป็นส่วนราชการ	5
4. สรุป บทความความจากรวบรวมและหนังสือพิมพ์รายวัน	
4.1 เพยแนวทางมหาวิทยาลัยอิสระ	10
4.2 สรุปความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ ในทรณะมหาวิทยาลัยอิสระ	11
4.3 แยกมหาวิทยาลัยจากราชการอาจล้ม	13
4.4 สภาอาจารย์ มข. ร่อน จม. ค่วนถึง " คักฤทธิ " ออกนอกระบบ กวนาย ใครรับผิดชอบ?	15
4.5 ม.นเรศวรหั่นโครงการยักษ์หังพลา " หตุราชการ " จะหาเงินที่ไหน มาไปะ	16
4.6 มหา ลัยรัฐแนวทางใหม่ อยู่นอกระบบราชการ	17
4.7 ร่างพระราชบัญญัติ " บ. อิสระ " ป่วนอีก จุฬาฯ หั่นกรรมสิทธิ์ที่ดินสูง	20
4.8 " วิจิตร " ยันจุฬาฯ ได้สิทธิ์ที่ดินอยู่แล้ว พร้อมให้มหาวิทยาลัยถอนร่าง พ.ร.บ. อิสระ	22
5. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	23
6. เปรียบเทียบบทบัญญัติที่ถูกยกเลิกและที่บัญญัติขึ้นใช้แทน	25
7. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ.	28
8. เปรียบเทียบบทบัญญัติที่ถูกยกเลิกและที่บัญญัติขึ้นใช้แทน	29

ไพโรจน์ โพธิ์ไสย

นิติกร 5

ผู้รับผิดชอบ

หลักการและเหตุผล

ร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ รวม 16 ฉบับ

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

1. ร่างพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ.
3. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ.
4. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.
5. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนเรศวร พ.ศ.
6. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.
7. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.
8. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.
9. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.
10. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.
11. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พ.ศ.
12. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ พ.ศ.
13. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.
14. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ.
15. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.
16. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าวข้างต้น ได้บัญญัติหลักการและเหตุผลแห่งร่างพระราช

บัญญัติไว้เช่นเดียวกันทั้ง 16 ฉบับ กล่าวคือ

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายมหาวิทยาลัย/สถาบัน ดังกล่าวข้างต้น

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันพัฒนาการทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปเป็นอันมาก แต่ระบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งนี้ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นส่วนราชการ ซึ่งระบบการบริหารจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ จำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนระบบการบริหารให้มีความอิสระและคล่องตัวยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ จึงสมควรให้มหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีอิสระส่วนราชการ แต่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารกิจการของตนเองทั้งในด้านการเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการไม่ผูกพันกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการอีกต่อไป โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านการเงิน และสถาบันสามารถใช้และจัดหาประโยชน์จากที่ราชพัสดุ เพื่อนำรายได้มาใช้จ่ายในกิจการของตนเองได้ บุคลากรของสถาบันไม่มีฐานะเป็นข้าราชการ สถาบันสามารถออกระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสามารถจัดตั้งหรือยุบเลิกหน่วยงานภายในสถาบันได้เอง ตลอดจนมีอำนาจอนุมัติการเปิดสอนและอนุมัติหลักสูตรการศึกษาได้โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดและสมควรกำหนดวิธีการสรรหาตัวบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นอธิการบดีไว้โดยเฉพาะ โดยให้เป็นอำนาจของสภาสถาบันเท่านั้น จะมอบให้ผู้ใดกระทำแทนมิได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้นักบริหารที่มีความสามารถและเหมาะสมกับรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยที่ได้ปรับปรุงในครั้ง นี้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ 16 ฉบับ

1. ยกเลิกพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเดิม
ให้ใช้พระราชบัญญัติที่ร่างขึ้นใหม่นี้
2. ฐานะของมหาวิทยาลัย
เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และมีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
3. ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย
การดำเนินงานทุกอย่างสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย เว้นแต่เรื่องที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้เสนอ
4. องค์ประกอบของสภามหาวิทยาลัย
ปรับปรุงอำนาจหน้าที่และองค์ประกอบสภามหาวิทยาลัยให้เหมาะสมกับรูปแบบและการบริหารมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนไป
5. การเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
 - 5.1 รัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่มหาวิทยาลัยและถือเป็นเงินรายได้
 - 5.2 มหาวิทยาลัยสามารถถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินและทรัพย์สินได้
 - 5.3 มหาวิทยาลัยมีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ และทรัพย์สินอื่น
 - 5.4 รายได้ของมหาวิทยาลัยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
 - 5.5 มหาวิทยาลัยมีระบบการเงินและบัญชีของตนเองโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของมหาวิทยาลัยในลักษณะตรวจสอบภายหลัง
 - 5.6 กรณีรายได้ไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไม่สามารถหาเงินจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้แก่มหาวิทยาลัยเท่าจำนวนที่จำเป็น
6. การบริหารงานบุคคล
 - 6.1 บุคลากรของมหาวิทยาลัยไม่เป็นข้าราชการ โดยมีฐานะเป็นพนักงานของรัฐ แต่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วย

แรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ และกฎหมายว่า
ด้วยการประกันสังคม

6.2 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล
ของมหาวิทยาลัย

6.3 บุคลากรของมหาวิทยาลัยสามารถใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามได้

7. การบริหารงานวิชาการและการจัดส่วนงาน

7.1 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจอนุมัติการเปิดสอน และอนุมัติหลักสูตรการศึกษาให้
สอดคล้องกับมาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

7.2 สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจอนุมัติการจัดตั้ง หรือยุบเลิกหน่วยงานภายในมหา
วิทยาลัย

8. บทเฉพาะกาล

8.1 ให้คงสภาพข้าราชการและลูกจ้างต่อไป ตามระบบราชการเมื่อตำแหน่งว่างลงให้
ให้ยุบเลิก

8.2 ข้าราชการผู้ใดประสงค์จะเปลี่ยนสภาพเป็นพนักงานของมหาวิทยาลัยตามระบบใหม่
จะต้องผ่านการคัดเลือกหรือการประเมินตามหลักเกณฑ์หรือวิธีการที่สภามหา
วิทยาลัย กำหนด

8.3 ที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยปกครองดูแล ใช้หรือจัดหาประโยชน์ ให้คงเป็นที่
ราชพัสดุต่อไป เว้นแต่ต้องสังหาริมทรัพย์ซึ่งมหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้ยกให้ หรือ
ได้มาโดยการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ด้วยเงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ให้โอน
กรรมสิทธิ์มาเป็นของมหาวิทยาลัยไม่ว่าการได้มานั้นจะได้มาก่อนหรือหลังพระ
ราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ใช้บังคับ

**ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเป็นมหาวิทยาลัยอิสระ
และปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ**

1. ผลกระทบที่เกิดขึ้น

1.1 ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

การพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐให้มีความอิสระและคล่องตัวนั้น เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและพึ่งตนเองได้มากขึ้น และให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารงบประมาณที่จัดสรรให้ โดยสามารถออกกระเบื้องหมายการใช้จ่ายเงินของตนเอง และให้ใช้รูปแบบของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี คือเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐแต่ไม่เป็นส่วนราชการเป็นหลัก

การพัฒนาของมหาวิทยาลัยของรัฐในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับทบวงมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลงไป โดยทบวงมหาวิทยาลัยจะทำหน้าที่กำกับและติดตามทางด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษามากกว่าการควบคุม รวมทั้งสนับสนุนในด้านทรัพยากรที่มาจากรัฐ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

ในด้านการผลิตกำลังคน มหาวิทยาลัยสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม เพื่อให้การผลิตบัณฑิตสามารถตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลทำให้บัณฑิตมีคุณลักษณะที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน ช่วยแก้ปัญหาการว่างงานและทำให้เกิดการพัฒนางานใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสามารถให้บริการทางวิชาการเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคเอกชนในการศึกษา วิจัย การให้คำปรึกษา รวมทั้งร่วมมือปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้มากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจโดยส่วนรวม

1.3 ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

การปรับเปลี่ยนระบบจากมหาวิทยาลัยที่เป็นส่วนราชการไปสู่มหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นส่วนราชการจะมีผลกระทบโดยตรงต่อสถานภาพของบุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของมหาวิทยาลัย ดังนั้นเมื่อบุคลากรต้องสูญเสียสภาพความเป็นข้าราชการจึงจำเป็นต้องชดเชยในส่วนนี้เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถปฏิบัติงานในสถานภาพใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการประมาณการในเบื้องต้น การปรับเปลี่ยนระบบครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่องบประมาณ

ค่าใช้จ่ายของรัฐทางด้านบุคลากรภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. เงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากร

ข. สวัสดิการและผลประโยชน์เกื้อกูล

แต่ค่าใช้จ่ายดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงไปตามอัตราการเคลื่อนย้ายบุคลากรเข้าสู่ระบบใหม่ ซึ่งจะเกิดขึ้นในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยในปีงบประมาณ 2535 อาจมีผลกระทบเล็กน้อยในช่วงปลาย ปีงบประมาณ (4 เดือน) และเพิ่มขึ้นในปีต่อ ๆ ไป โดยคณะกรรมการได้กำหนดระยะเวลาในการปรับเปลี่ยน สถานภาพบุคลากรไว้ไม่เกิน 5 ปี

ในปีงบประมาณ 2535 มหาวิทยาลัย/สถาบันทั้ง 10 แห่งที่ออกนอกกรอบราชการ จำเป็นจะต้องใช้เงินงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นเงินงบประมาณ 607,860,000 บาท (หกร้อยเจ็ดล้านแปดแสนหกหมื่นบาทถ้วน) โดยคาดว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบ ใหม่ ร้อยละ 50 และคิดค่าใช้จ่ายเพียง 4 เดือนสำหรับค่าใช้จ่ายในปีต่อ ๆ ไป งบประมาณในส่วน เงินเดือนและสวัสดิการต่าง ๆ สำหรับมหาวิทยาลัย/สถาบัน 10 แห่ง ระหว่างปีงบประมาณ 2536-2539 จะเพิ่มขึ้นจากงบประมาณประจำปีเป็นเงินประมาณ 2,312.84, 2,862.36, 3,477.52 และ 4,166.31 ล้านบาท ตามลำดับ

1.4 ผลกระทบทางสังคมและการเมืองต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยในระบบใหม่จะสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างรวดเร็ว และคล่องตัว ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินงานจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสามารถพัฒนาและรักษาอาจารย์ที่มีคุณภาพไว้ได้ ทำให้มหาวิทยาลัยเป็น แหล่งวิชาการที่จะเป็นที่พึ่งของสังคม สามารถชี้นำสังคมและถ่ายทอดวัฒนธรรมไปสู่เยาวชนรุ่นต่อไปได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

การปรับเปลี่ยนระบบมหาวิทยาลัยครั้งนี้จะมีผลกระทบต่อข้าราชการพลเรือนในมหา วิทยาลัย (ก.ม.) จำนวนประมาณ 40,000 คน ซึ่งส่วนหนึ่งจะสมัครใจออกจากราชการเพื่อบรรจุ แต่งตั้งในตำแหน่งใหม่ที่ไม่เป็นข้าราชการ และบุคคลอีกจำนวนหนึ่งจะสมัครใจปฏิบัติราชการอยู่ต่อไปจน กว่าจะพ้นความเป็นข้าราชการ โดยวิธีการดังกล่าวจำนวนข้าราชการในมหาวิทยาลัยจะน้อยลง และจะ หักไปในปีสุดท้าย ขั้นตอนดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการบริหารมหาวิทยาลัยในระยะ 5 ปีแรก และอาจจะ เกิดความสับสน

1.5 ผลกระทบทางเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยในระบบใหม่จะมีบทบาทในการศึกษา วิจัย และพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีอย่างกว้างขวาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเหล่านั้น สร้างผลงานวิชาการ อันเป็นการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป้าหมายความสามารถพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสามารถถือสิทธิบัตรหรือลิขสิทธิ์ผลงานวิจัยและพัฒนาต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในบทบาท และความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยในทางที่ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. สถานภาพปัจจุบันและปัญหาของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นส่วนราชการ

วิวัฒนาการของมหาวิทยาลัยไทยแตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยในตะวันตกกล่าวคือมหาวิทยาลัยตะวันตก หมายถึง แหล่งที่ผู้มีความรู้ หรือปราชญ์มารวมกันเพื่อแสวงหาและเผยแพร่ความศึคอันเป็นสัจธรรมขั้นสูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในวัฒนธรรมแต่ละยุคแต่ละสมัย แต่มหาวิทยาลัยไทยนั้นเริ่มต้นมาจากโรงเรียนที่มุ่งเน้นการสอนวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เพียงพอที่จะรับราชการได้ ต่อมาด้วยอิทธิพลตะวันตกมหาวิทยาลัยไทยได้คำนึงถึงบทบาทในการแสวงหาความรู้ใหม่ และนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคมและเป็นที่ยังของสังคม ดังนั้นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยไทยจึงกำหนดให้มีลักษณะสอดคล้องกัน 4 ประการ คือ

- การถ่ายทอดความรู้ หมายถึง การสอน วิชาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความรู้และทักษะในวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง

- การแสวงหาความรู้ใหม่ หมายถึง การวิจัยและพัฒนา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสมอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคม

- การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่สังคม หมายถึง การให้ การบริการ ทางวิชาการแก่สังคม การชี้นำสังคมและการวิพากษ์วิจารณ์

- การส่งเสริมและการ ทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาเพื่อให้เข้าใจตนเอง เข้าใจภูมิปัญญาไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์ส่งเสริมและทะนุบำรุงให้เจริญควบคู่ไปกับสังคม

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยหรือสถาบันของรัฐทุกแห่งกฎหมายได้กำหนดบทบาทหน้าที่ที่พึงมีต่อสังคมไว้ทั้ง 4 ประการ ดังกล่าวแล้ว แต่สภาพความเป็นจริงในมหาวิทยาลัยยังคงเน้นบทบาท การสอน เป็นหลัก การกิจสานการวิจัย บริการวิชาการ และการทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมยังเป็นภารกิจรองหรือให้ความสำคัญในระดับต่ำ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นทั้งจากวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และการจัดองค์กรเพื่อรองรับ

ภารกิจ ในสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการสร้างองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวเองโดยเน้นบทบาท การวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมมากยิ่งขึ้น การปรับตัวเองครั้งนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบอุดมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมหาวิทยาลัยของรัฐ มีสถานภาพเป็นส่วนราชการ ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบและแบบแผนของทางราชการเช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาอาจสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาอันเนื่องมาจากบุคลากรในมหาวิทยาลัย อาจารย์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของมหาวิทยาลัย ชื่อเสียงเกียรติยศของอาจารย์ย่อมหมายถึงชื่อเสียงเกียรติยศของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีปัญหาเกี่ยวข้องกับอาจารย์ ดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยเริ่มสูญเสียอาจารย์ที่มีคุณภาพไปเรื่อย ๆ ถ้าสถานการณ์ดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขในระยะเวลานี้ใกล้จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยในการดำเนินงานซึ่งหมายถึงคุณภาพของบัณฑิตที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศในอนาคต

1.2 ผู้มีความรู้ ความสามารถไม่เลือกที่จะเข้ามาอยู่ในระบบอุดมศึกษา สังเกตได้จากการจัดสรรทุนพัฒนาอาจารย์หรือทุนศึกษาคือในระดับสูงที่กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาต้องกลับเข้ารับราชการในมหาวิทยาลัย ไม่มีผู้สนใจมากเท่าที่ควร ถึงจะมีผู้สนใจอยู่บ้าง แต่มีระดับการเรียนที่ไม่เป็นเลิศแตกต่างจากในอดีตที่มักจะได้บัณฑิตเกียรตินิยมมาเป็นอาจารย์ทำให้ระดับคุณภาพของอาจารย์เริ่มต่ำลง

1.3 ผู้ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยบางส่วนทุ่มเทความรับผิดชอบตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ แต่บุคลากรบางส่วนยังใช้สถานภาพความเป็นบุคลากรในมหาวิทยาลัยปฏิบัติภารกิจทั้งที่ได้รับมอบหมายและไม่ได้รับมอบหมายภายนอกมหาวิทยาลัยจนทำให้ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยไม่ได้รับการเหลียวแลอย่างเต็มที่ตามความเหมาะสม

2. ปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย

สภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับปัญหามูลสารตามข้อ 1 สภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางวิชาการ และสภาพแวดล้อมทางด้านบริหาร ปัญหาที่สำคัญ มีดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายความว่ารวมถึง สถานที่ตั้งอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และสิ่งที่พบเห็นและสัมผัสเป็นประจำทุกวันภายในมหาวิทยาลัยหลายแห่งอยู่ในสภาพที่ไม่แตกต่างไปจาก

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา เพราะต้องยึดตามกฎ ระเบียบที่กำหนดในการของงบประมาณ ค่าก่อสร้างและรูปแบบอาคาร ขาดการบำรุงรักษาเพื่อสร้างมหาวิทยาลัยให้มีเอกลักษณ์ของตนเองที่หลากหลาย ทั้งนี้รวมไปถึงห้องทำงานและอุปกรณ์สำนักงานที่มีสภาพทรุดโทรมเก่าแก่ แต่จำเป็นต้องเก็บรักษา และไม่สามารถจัดหาทดแทนได้เนื่องจากเป็นสมบัติของทางราชการ

2.2 สภาพแวดล้อมทางวิชาการ หมายความว่ารวมถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของอาจารย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันปัญหาสำคัญ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก การค้นหาเอกสารและสาระอ้างอิงต่างประเทศซึ่งระบบห้องสมุดและการส่งผ่านข้อมูลที่ล่าช้าทำให้ อาจารย์ขาดการติดต่อกับสังคมวิชาการในระดับนานาชาติ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่กำหนดมาตรฐานกลางจน ทำให้ไม่สามารถจัดการระบบที่ทันสมัยตามวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ระเบียบต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดจึงเป็น เครื่องผูกมัดความคิด ความใฝ่รู้ของคณาจารย์

2.3 สภาพแวดล้อมด้านบริหาร หมายความว่าถึงระบบและระเบียบราชการต่าง ๆ ที่บุคลากรในมหาวิทยาลัยต้องปฏิบัติตามเช่นเดียวกับข้าราชการอื่น ๆ เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการเงิน/ งบประมาณ ระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับบุคลากรต่าง ๆ การลาศึกษาดูงานและฝึกอบรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ความคล่องตัวทางด้านบริหารลดลงเมื่อมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องแสวงหาความรู้เพื่อฝึกฝนตนเอง ให้เกิดความเป็นเลิศในทางวิชาการและให้สามารถปฏิบัติการกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว สภาพแวดล้อมทางด้านการบริหาร จำเป็นจะต้องพัฒนาให้เกิดความคล่องตัวและเปิดเสรีในระดับสถาบันให้มากที่สุด

นอกจากประเด็นสำคัญดังกล่าวแล้วมหาวิทยาลัยในระบบราชการยังประสบปัญหาที่เป็น อุปสรรคต่อการปฏิบัติการกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมอื่น ๆ อีกหลายอย่าง สภาพเช่นนี้ กำลังทวีความรุนแรงขึ้นตลอดเวลา หากปล่อยทิ้งไว้จะก่อให้เกิดปัญหาสังคมในที่สุด

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงมุ่งเน้นที่จะปรับเปลี่ยนมหาวิทยาลัยให้หลุดพ้นจากระบบและ ระเบียบราชการ แต่ยังคงมีสถานภาพมหาวิทยาลัยของรัฐเช่นเดิม

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย

สรุป บทความจากวารสารและหนังสือพิมพ์รายวัน

แผนแนวทางการวิทยาลัยอิสระ

แผนแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐไปสู่ความเป็นอิสระโดยฐานะของมหาวิทยาลัยจะเป็นนิติบุคคลเรื่องต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย รัฐจะจัดสรรเงินอุดหนุนให้ แล้วมีการตรวจสอบภายหลัง มีการรักษาสิทธิของผู้ที่ไม่ประสงค์ออกจากราชการให้เป็นข้าราชการต่อไปได้ ส่วนร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยคาดว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จกลางเดือนกันยายนและจะเสนอสภานิติบัญญัติพิจารณาในเดือนตุลาคมนี้

นายวิจิตร ศรีธำณ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย แถลงผลการประชุมพิจารณาแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยของรัฐไปสู่ความเป็นอิสระที่ห้องประชุมบริหาร ทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อวานนี้ ว่าที่ประชุมได้วางแนวทางในการพิจารณาในหลายประเด็นคือ

ในเรื่องฐานะของมหาวิทยาลัย มีข้อตกลงว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และเป็นนิติบุคคลอยู่ในกำกับดูแล ของรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ เรื่องต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรสูงสุดในการบริหารและกำหนดนโยบายข้อบังคับของแต่ละมหาวิทยาลัยเรื่องที่จะเสนอเหนือสภามหาวิทยาลัยขึ้นไป จะเป็นเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเท่านั้น โดยเสนอผ่านรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ เช่น การโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ ๆ ได้แก่ คณาจารย์ อธิการบดี นายกสภามหาวิทยาลัยหรือรองคณบดีหรือรองอธิการบดี

เรื่องการเงินทรัพย์สินต่าง ๆ จะขอให้รัฐจัดสรรให้เงินอุดหนุนทั่วไปโดยถือเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัยและใช้ไปตามระเบียบที่มหาวิทยาลัยกำหนดเพื่อความคล่องตัว แต่มีการตรวจสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นการตรวจสอบภายหลัง และให้มีหลักประกันโดยรัฐบาลว่า จะให้เงินอุดหนุนที่จะทำให้มหาวิทยาลัยดำเนินการได้และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัย การให้มหาวิทยาลัยมีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ให้มีอำนาจในการใช้ที่ราชพัสดุไปจัดหาประโยชน์มีรายได้แล้วไม่ต้องส่งคลัง

ระบบบริหารงานบุคคล อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยจะเป็นพนักงาน ของรัฐที่ไม่เป็นข้าราชการแต่มีการรักษาสิทธิของผู้ที่ไม่ประสงค์จะออกจากราชการให้เป็นข้าราชการต่อไปได้ และกำหนดให้เรื่องนี้ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานและรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กล่าวถึงเรื่องร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัย... ที่จะเร่งระดมประชุมเพื่อหาข้อสรุปว่า จะปรับให้เป็น พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน

สรุปความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ *
ในทหระณะ "มหาวิทยาลัยอิสระ"

1. นายเกษม สุวรรณกุล

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

"ถ้ามหาวิทยาลัยยังอยู่ในระบบราชการ สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือ คนดีจะไม่มารับราชการ เพราะค่าตอบแทนไม่ดี และการรับอาจารย์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะมีเกรดแค่ 2 กว่า ต่างจากเมื่อก่อนที่อาจารย์จะได้เกียรตินิยมจึงจะมาสอน ถ้าไม่รับแก้ใจเรื่องนี้จะทำให้มหาวิทยาลัยเสื่อมลง สิ่งทีหลายคนกลัวกันนักหนา คือ เรื่องที่อำนาจการบริหารต้องตกอยู่กับบุคคลเพียงกลุ่มเดียวคือ สภามหาวิทยาลัย ซึ่งเรื่องนี้ต้องพิจารณาให้ดี การเลือกผู้บริหารระดับต่าง ๆ ต้องดีจริง ไม่อยากให่วิธีการเลือกผู้บริหารในระบบใหม่เหมือนกับการเลือกตั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง หรือขอนแก่น เพราะเลือกก็ครั้งก็มีปัญหาทุกที"

2. นายไพฑูลย์ หังสพฤกษ์

อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

"ยังสรุปไม่ได้ว่าเลือกรูปแบบใด คิดว่าทุกมหาวิทยาลัยก็ยังตัดสินใจเด็ดขาดไม่ได้ จนกว่าจะมีการแก้ปัญหาที่ยังไม่ได้รับความมั่นใจก่อน แต่ผมตอบทบวงฯ ไปว่ามีความสนใจที่จะออกจากระบบราชการ แต่การออกต้องเป็นผลดีกว่าอยู่ในระบบราชการ เวลานี้ข้าราชการในสาย ข และ ค ยังไม่กระจางเรื่องความเป็นอิสระมากนัก อาจารย์เองก็ยังไม่มั่นใจว่าจะดี สถาบันก็ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าออกไปแล้วจะดีกว่าอย่างไร และเชื่อว่าอาจารย์บางส่วนคงไม่ยอมออกจากราชการ"

3. นายประกอบ คุปรัตน์

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"ถ้าออกจากราชการแล้ว อีก 5-10 ปีข้างหน้า ต้องมีปัญหามั่นอน แต่จำเป็นตองออกคือ หุบหม้อข้าวให้แตกแล้วค่อยตีเมืองให้แตก ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยต้องสร้างความเป็นเลิศด้วยอุดมการณ์ ไม่ใช่เปลี่ยนไปเพื่อหาเงิน เช่น ค่านิยมคนที่เรียน ถ้าที่ไหนเก็บค่าเล่าเรียนแพง ๆ ก็เหมือนประสบความสำเร็จ ถ้าเป็นเช่นนี้เท่ากับทำลายปรัชญาของการศึกษาเมื่อจะสละตแตก ผู้บริหารต้องแสดงความกล้าที่จะก้าวออกมาก่อนสำหรับเรื่องวิชาการ ต้องมีสภาวิชาการที่ปลอดจากระบบการเมือง เพื่อเป็นกระฉกสะท้อนสังคม"

* ที่มา: หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที 17 สิงหาคม 2534 หน้า 19

4. นายแพทย์ณัฐ กมลประวิติ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล

"เห็นด้วยในหลักการที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระ แต่ยังไม่เข้าใจในรายละเอียด ต้องทำความเข้าใจเรื่องนี้ให้โปร่งใส เพราะบุคลากรในมหาวิทยาลัยยังกังวลในรายละเอียดอยู่ แต่ขณะนี้มหิดลเองก็ใช้วิธีบริหารแบบคู่ขนานอยู่แล้วบางส่วน มีการจ้างพนักงานโดยใช้เงินที่เป็นรายได้ของมหิดลเอง มีสัญญาการจ้าง และหากจะมีการขยายระบบนี้อีกก็ได้ ก็หวังว่าคนส่วนใหญ่คงจะมองเห็นประโยชน์การเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย แต่การเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยเวลาว่าจะออกมาเต็มรูปแบบ อาจมากกว่า 5 ปี หรือน้อยกว่านี้"

5. นายปรีชา สุวรรณทัต

รองอธิการบดีฝ่ายการนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)

"เวลานี้รายละเอียดของความเป็นอิสระในทางปฏิบัติยังไม่ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร ขณะนี้บุคลากรในมหาวิทยาลัยยังไม่เข้าใจดีพอ คิดว่ามหาวิทยาลัยที่มีลักษณะเดียวกับ มธ. ยังไม่สามารถออกเป็นอิสระทั้งระบบได้ในรัฐบาลชุดนี้"

6. นายวิจิตร ศรีस्थาน

ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

"ถ้ามหาวิทยาลัยยังไม่ออกจากราชการ จะอยู่ในสภาวะคนใหม่ก็ไม่เข้า คนเก่าก็ออกแล้วจะเหลืออะไร ถ้าสถาบันใดต้องการเป็นอิสระก็ควรรับร่างกฎหมายให้เสร็จทันรัฐบาลชุดนี้ เมื่อทุกแห่งออกจากราชการ ทบวงฯ ก็ยังต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานนโยบายและแผนงาน โดยเป็นหน่วยมาตรฐานกลางของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน ที่สอนตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ให้มีมาตรฐานขั้นต่ำเหมือนกัน ส่วนเรื่องเงินเดือนค่าจ้าง ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ ที่ต้องกำหนดให้อยู่ในกรอบกว้าง ๆ "

7. นายบรรศักดิ์ จุวรรณไฉ

อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยไทยมีลักษณะหล่นมาจากฟากฟ้าสุราษฎร์ แต่ไม่ค่อยมีใครยอมรับ ไม่เหมือนต่างประเทศที่มีการต่อสู้กันรุนแรง เรียกร้องในเรื่องนี้ ทั้ง ๆ ที่สภาพการบริหารงานของมหาวิทยาลัยไทยในระบบเดิม ไม่เอื้ออำนวยให้ไปสู่ความเป็นอิสระระดับสากลได้ แต่ถ้าออกไปแล้วต้องไม่แสวงหากำไรทางวิชาการ"

แยกมหาวิทยาลัยจากราชการอาจลัม

ทวินแยกมหาวิทยาลัยจากระบบราชการอาจลัม เพราะเรื่องนี้เป็นความคิดสโนใจจากบนลงล่าง ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชากรของแต่ละมหาวิทยาลัยรับรู้อย่างทั่วถึง จะเกิดปัญหาอย่างแน่นอน

ที่คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 8 กันยายน ได้มีการประชุมสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 25 คน ทั้งนี้การประชุมได้เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 7 กันยายนที่ผ่านมา โดย ศ.ดร. วิจิตร ศรีสอาน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และ ศ.ดร. อภิชัย พันธเสน อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้นำเสนอเรื่องการแยกตัวของมหาวิทยาลัยออกจากรัฐบาล ซึ่งการประชุมวันนี้เป็นวันสุดท้าย สรุปการประชุมครั้งนี้ได้ว่า ความหมายที่แท้จริงของการแยกมหาวิทยาลัยออกจากรัฐนั้นหมายถึงทุกอย่างสิ้นสุดในมหาวิทยาลัยโดยรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นผู้เชื่อมโยงระหว่างมหาวิทยาลัยกับรัฐบาลในเรื่องงบประมาณและเรื่องของไปรษณีย์ แต่ยังคงบางตำแหน่งเท่านั้น โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐต้องให้เงินอุดหนุนและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าเดิมโดยมีรูปแบบการจัดองค์กรภายในที่สำคัญคือ มีสภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ คล้าย ๆ กับร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยสุรนารี แต่มีอริการบติหลายท่านที่ไม่ค่อยเห็นด้วยกับการมีสภาอาจารย์ของมหาวิทยาลัย

ผศ. จิรภา วิทยาภิรักษ์ ผู้อำนวยการประชาสัมพันธ์ของที่ประชุมสภามหาวิทยาลัยทั่วประเทศ กล่าวกับผู้สื่อข่าวถึงผลกระทบของการแยกมหาวิทยาลัยออกจากรัฐบาลว่าปัญหาที่สำคัญคือ อาจารย์และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ได้รับข่าวสารและ ข้อมูลที่ถูกต้องจากฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัย เช่น มีนักศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่นออกมาต่อต้านการแยกของมหาวิทยาลัยออกจากรัฐรวมทั้งไม่มีการระบุถึงบทบาทของสภาอาจารย์อย่างชัดเจนลงไปในหลักการซึ่งโดยสรุปแล้วในเรื่องนี้ยังไม่มีความแน่นอนและสรุปที่ชัดเจนลงไปรวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องนี้จะต้องปรึกษาหารือกันอีกมาก ไม่ควรที่จะรีบร้อนเกินไป เพราะทางสภาอาจารย์ต้องการความมั่นคงและความแน่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจนเสียก่อนซึ่งหลังจากการประชุมในครั้งนี้แล้วอาจารย์จากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งก็คงจะต้องไปขอปรึกษาหารือและทำความเข้าใจในหลักการและรายละเอียดของแต่ละมหาวิทยาลัยต่อไปรวมทั้งข้อดีข้อเสียในเรื่องนี้ด้วย

นายรุ่งธรรม สัตพลี ประธานสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล เปิดเผยถึงวิธีการสรรหาอริการบติ มหาวิทยาลัยของรัฐว่า คนต้องการให้สภามหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการกั่นกรองเลือกสรรตัวอริการบติ ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้อริการบติ มีประสิทธิภาพและสามารถประสานงานกับทุกมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งถ้าหากอริการบติมาจากการเลือกตั้ง การทำงานกับทางมหาวิทยาลัยและประสิทธิภาพในการทำงาน

จะมีน้อย และผู้ที่ออกเสียงในการเลือกตั้งควรเป็นผู้มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย
ไม่ใช่ให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเพราะนักศึกษาบางคน ไม่รู้เกี่ยวกับเรื่องภายในจึงทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย

นายสุรพันธ์ เมธีกุล ประธานสภามหาวิทยาลัยทั่วประเทศ เปิดเผยถึงบทบาทของสภามหาวิทยาลัย
ว่า ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศมีมติให้สภาอาจารย์ยังคงมีอยู่ต่อไปและกำหนด
ไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยโดยที่ประชุมมีมติให้ทำจดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ปลัด
ทบวงมหาวิทยาลัยและอธิการบดีทุกมหาวิทยาลัย ให้การคงอยู่ของสภามหาวิทยาลัยอยู่ในดุลพินิจของมหาวิทยาลัย
เอง สำหรับการที่ประชุมมีมติให้คงสภาอาจารย์ไว้ เนื่องจากสภาอาจารย์มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะ
ต่ออธิการบดี และจะเป็นตัวแทนที่สะท้อนปัญหาของอาจารย์ ดังนั้นถึงแม้ว่า มหาวิทยาลัยจะออกสู่อิสระ
สภาอาจารย์ก็ยังคงมีความสำคัญ นอกจากนี้ที่ประชุมได้กำหนดบทบาทหน้าที่ โดยให้ตำแหน่งประธานสภาอาจารย์
ให้เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยด้วย

นายถวัลย์ วรเทพพิพิพงษ์ อาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
หนึ่งในคณะอนุกรรมการร่างพระราชบัญญัติแยกมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการกล่าวกับผู้สื่อข่าวว่า
การดำเนินการ ของทบวงมหาวิทยาลัยที่จะให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระจากระบบราชการที่กำลังดำเนินอยู่
อาจจะประสบความสำเร็จได้ เพราะเป็นการตัดสินใจจากเบื้องบนสู่ส่วนล่าง ถ้าไม่มีการประชาสัมพันธ์
ให้ประชากร ของแต่ละมหาวิทยาลัยรับรู้อย่างทั่วถึงจะเกิดปัญหาอย่างแน่นอน โดยเฉพาะในส่วนของผู้รับ
นโยบายไปปฏิบัติ หากไม่เข้าใจเนื้อหาของ การแยกมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการ จะยิ่งก่อปัญหามาก
จากสภาพการณ์ขณะนี้ ตนประเมินว่า จะมีมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งยินดีที่จะอยู่กับระบบราชการต่อไปอีก
ซึ่งตนไม่อยากจะให้เป็นเช่นนั้น เพราะเชื่อว่าระบบใหม่ที่ให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระจะนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า และ
สามารถทำให้ได้ดีได้

ที่มา : จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐ วันที่ 9 กันยายน 2534 หน้า 1-14

สภาอาจารย์ มข.ร่อน จม.ควนถึง "ศีกฤทธิ"
ออกนอกระบบ "วุ่นวาย" ใครรับผิดชอบ?

ผศ. วิไลนา กาสังข์ ประธานสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดเผยว่า การประชุมสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 11 ก.พ. ที่ผ่านมา มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการจะเกิดผลกระทบมากมาย เช่น การบริหารบุคคล ซึ่งจะมี 2 ระบบ เป็นปัญหาการพิจารณาความดีความชอบ การแบ่งภาระหน้าที่ กรณีข้าราชการออกนอกระบบ และหากถูกประเมินให้ออกจากการทำงาน จะกระทบต่อชีวิตการทำงานมากแสดงว่า ได้รับการยอมรับด้านงบประมาณจะล่าช้ากว่าเดิม เพราะต้องผ่านทรวงฯ เพิ่มอีกขั้นหนึ่ง เป็นต้น ทั้งนี้ตนได้ส่งหนังสือด่วนที่สุดให้กับประธานสภานิติบัญญัติ และสมาชิกสภานิติบัญญัติจำนวน 260 ชุด เพื่อให้ทราบว่าสภาอาจารย์ขอนแก่นไม่เห็นด้วยกับการออกนอกระบบ และให้ทราบปัญหา รวมทั้งได้ส่งหนังสือถึง พล.ต.ม.ร.ว.ศีกฤทธิ ปราโมช เพราะเห็นว่าเป็นบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือจากคนทั่วไป และให้ช่วยหาทางออกให้ด้วย

ผศ. วิไลนาเปิดเผยด้วยว่า ตนทราบข่าวว่า ที่ประชุม ครม.เมื่อวันที่ 4 ก.พ. มีมติให้มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลับไปพิจารณาร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยอิสระอีกครั้ง แต่จนถึงบัดนี้ตนก็ยังไม่เห็น พ.ร.บ.เลย เพราะหากดีความว่า "มหาวิทยาลัย" คือ นายกสภามหาวิทยาลัยกับอธิการบดีเท่านั้นก็คงไม่ถูก ถ้ามีการแก้ไขก็ควรให้คณาจารย์ได้รับรู้ด้วย ที่ผ่านมาเราไม่เคยค้าน แต่เราอยากรู้ว่าออกนอกระบบแล้วคืออะไร ซึ่งไม่เคยได้รับคำตอบ ถ้าไม่ดีแล้วใครรับผิดชอบ รว.ทรวงฯ และปลัดทรวงฯ ก็อยู่ไม่นาน แต่อาจารย์จะต้องอยู่ในระบบอีกนานจะทิ้งความวุ่นวายให้เราหรือ

* ที่มา: หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที 15 กุมภาพันธ์ 2535 หน้า 8

ม.นเรศวรเห็นโครงการยักษ์พังทลาย*
"หลุดราชการ" จะหาเงินที่ไหนมาโปะ

นายมนูญ ปิยวารานนท์ ประธานสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร เปิดเผยว่า ขณะนี้ทุกองค์กรของมหาวิทยาลัยไม่เห็นด้วยที่มหาวิทยาลัยจะรีบร้อนออกจากระบบราชการ เพราะมหาวิทยาลัยนเรศวร ยังไม่มีความพร้อม เนื่องจากมีปัญหาคือ ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 มหาวิทยาลัยมีโครงการเปิดคณะ เกษตรศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากสำนักงบประมาณ แต่หากออกนอกระบบก็ยังไม่รู้ว่าจะหาแหล่งรายได้ไหนมาพัฒนาคณะเหล่านี้ ซึ่งต้องใช้เงินสูงมาก ประการต่อมา นิสิตส่วนใหญ่มีฐานะยากจน การเป็นมหาวิทยาลัยอิสระจำเป็นต้องขึ้นค่าหน่วยกิตเพื่อความอยู่รอด ซึ่งนิสิตจะเดือดร้อน ด้านอาจารย์นั้น 60% รับราชการมากกว่า 15 ปี ยังไม่มีความมั่นใจในสถานภาพและความมั่นใจในอนาคตการทำงาน

นายมนูญกล่าวว่ มหาวิทยาลัยนเรศวรมีที่มาจาก มศว. พิษณุโลก เรามีความคล่องตัวเพียงพอ อยู่แล้ว และต้องการอยู่อย่างนี้ไปก่อน ซึ่งเราก็อยากเป็นอิสระแต่ต้องใช้เวลาศึกษารายละเอียดบ้าง จะรอ 5-10 ปี ก็ไม่เป็นไร สำนักงบประมาณเองก็ยังคงกล่าวว่ ขนาดเราอยู่ในระบบยังไม่ค่อยลงตัวเลข งบประมาณปี หนึ่งเพียง 8-10 ล้านบาทเท่านั้น ออกนอกระบบจะไม่ยิ่งย่งหรือ

* ที่มา: หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2535 หน้า 8

มหา'ลัยรัฐแนวทางใหม่ *

อยู่นอกระบบราชการ

แนวความคิดที่จะให้มหาวิทยาลัยรัฐเป็นอิสระจากระบบราชการ เริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2507 โดยมีแนวทางหลัก คือ ไม่ต้องการให้อำนาจทางการเมืองเข้ามาแทรกแซง บรรยากาศทางวิชาการในมหาวิทยาลัย และต้องการให้รัฐจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเท่านั้น แต่ความคิดดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในยุคนั้น กลับนำไปสู่การจัดตั้ง "ทบวงมหาวิทยาลัย" ขึ้นมาควบคุมดูแล

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการทบวง มีนโยบายจะให้มหาวิทยาลัยเป็นอิสระจึงได้นำนโยบายมาแจ้งให้ที่ประชุมอธิการบดีทราบ และให้อธิบดีของแต่ละมหาวิทยาลัยกลับไปคิดรูปแบบที่ต้องการอิสระ ซึ่งมีแนวทางหลัก ๆ อยู่ 2 แนวทาง

"ทางแรกก็คือ มหาวิทยาลัยยังอยู่ในระบบราชการเหมือนเดิม แต่อยากได้อิสระอะไรบ้าง ที่จะช่วยให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นเลิศทางวิชาการ แล้วทบวงฯ ยินดีรับฟัง นั่นก็คือ ในรูปแบบนี้ มหาวิทยาลัยจะเป็นอิสระมากขึ้น แต่ยังคงอยู่ภายใต้ระบบราชการดั้งเดิม ส่วนแนวทางที่สอง ให้มหาวิทยาลัยออกไปจากระบบราชการเสียเลย แต่ยังเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ มีรูปแบบคล้ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สภาภาษาชาติไทย หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ นั่นคือ เป็นหน่วยงานกึ่งสาธารณะ แต่ไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ เพราะไม่ได้แสวงหากำไร"

"ขณะเดียวกัน รัฐมนตรีทบวงฯ เองก็ได้ดำเนินการในส่วนของทบวงฯ โดยส่งเรื่องถึงคณะรัฐมนตรี ขอให้ ครม. มีมติในหลักการว่า ถึงแม้มหาวิทยาลัยยังเป็นส่วนราชการ ก็ขอให้มหาวิทยาลัยมีอิสระใน 4 เรื่องหลัก เรื่องแรกได้แก่ การบริหารงบประมาณและทรัพย์สินเงินทองของมหาวิทยาลัย ซึ่งกรณีนี้ ครม. มีมติอนุมัติว่า แต่ไปถ้าเป็นที่ราชพัสดุซึ่งมหาวิทยาลัยใดปกครองอยู่ ก็ให้มหาวิทยาลัยนั้นจัดการหาประโยชน์ได้โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง นอกจากนั้น หากเป็นที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยใช้เงินรายได้ของตัวเอง ซึ่งไม่ใช่งบประมาณแผ่นดินซื้อมา มหาวิทยาลัยสามารถหารายได้ได้เต็มที่ หรือจำหน่ายจ่ายโอนอย่างไรก็ได้"

* ที่มา: หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 6 สิงหาคม 2534 หน้า 5

"เรื่องที่ทวงฯ ขอไปประการที่สอง ได้แก่ เรื่องงบประมาณ โดยขอให้รัฐบาลให้เงินอุดหนุน
ทั่วไปแก่มหาวิทยาลัยทุกแห่งที่เป็นส่วนราชการเป็นก้อนตัดขาดให้มหาวิทยาลัยมาจัดการเอง กรณีนี้ กรม.บอม
อนุมัติ มาถึงเรื่องที่ทวงฯ ขอไปเป็นประการที่สาม ได้แก่ ขอให้มีการตรวจสอบมหาวิทยาลัยภายหลัง โดย
สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แทนที่จะตรวจสอบเครื่องครัดแต่แรกอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนี้ กรม. บมคืออนุมัติอีก
จนมาถึงเรื่องที่ทวงฯ ขอเป็นเรื่องสุดท้าย ได้แก่ ขอให้กรม.แยกบัญชีเงินเดือนออกมาจากข้าราชการพลเรือน
ทั้งหลายเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาสมองโหลและไม่อิสระ ข้อนี้คณะรัฐมนตรีไม่อนุมัติ โดยอ้างว่าถ้าเป็นราชการ
ต่อไปต้องใช้บัญชีเงินเดือนนี้ไปตลอด"

"จากสิ่งที่ทวงฯ ขอให้ทั้งสี่ข้อ มีข้อสังเกตว่า ถึงแม้จะดูเหมือนกรม. ให้อิสระก็ตาม แต่ให้ตั้ง
ข้อสังเกตไว้ว่า เมื่อพ้นรัฐบาลชุดนี้แล้ว กรม.ชุดใหม่มีสิทธิจะกลับมามีได้ และมีทางเป็นไปได้มากด้วย โดย
เฉพาะเรื่องเงินอุดหนุนทั่วไป สำนักงานงบประมาณจะค้านเรื่องนี้เต็มที่ แต่ยังมีเชิญรัฐบาลชุดปัจจุบัน โดยนายก
รัฐมนตรี รองนายกฯ มีชัย ฤชุพันธ์ และรัฐมนตรีว่าการทวงฯ 3 คนนี้มีเจตนาแน่นแน่วจับมือกันแน่น"

"ข้อสังเกตประการต่อไปก็คือ ถ้าสิ้นรัฐบาลชุดนี้แล้ว ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้ริเริ่มและผลักดันนโยบาย
นี้เองทั้ง 3 ข้อดังกล่าวที่ได้มา อาจจะดำเนินการต่อไปไม่ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าอยากจะอิสระถาวร และอยาก
ให้เป็นรูปร่างสำเร็จขึ้นมา จึงต้องลงมือทำให้เป็นกฎหมายเสียแต่ตอนนี้"

"มีผู้เคยกล่าวเปรียบเทียบไว้อย่างคมคายประโยคหนึ่งว่า คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือน
สิงโตที่เขาจับไปขังไว้ในกรงค้ำขี้ฟื้อ ๆ อยู่ในกรง แต่ถ้าเขาเปิดกรงให้ออกไปเป็นอิสระ กลับนั่งจ้องอยู่กับที่"

"ฉะนั้น ช่วงที่เขาเปิดกรงให้ท่านออกตอนนี้ เท่ากับมีทางเลือก ให้ท่านอยู่ 3 แนวทาง ทางแรก
ก็คือ ยังอยู่ในระบบราชการดั้งเดิมหรือยังเป็นส่วนราชการอย่างเก่า แต่ก็อยู่แกน ๆ อย่างนี้เรื่อย ๆ หรืออยู่
แบบคิดว่า ชาตินี้ดีกว่าชาติหน้า ข้อดีของระบบเก่าก็คือ ไม่กระทบทั้งสภาพสะพายและเงินเดือน"

"ทางเลือกที่สอง ซึ่งเป็นโฉมหน้าใหม่ มหาวิทยาลัยยังเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ แต่ไม่ใช่ระบบ
ราชการ นั่นคือ ไม่เป็นส่วนราชการ เอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ แต่มีอิสระทางการเงินมีรายได้เป็นของ
มหาวิทยาลัยเอง บวกกับเงินอุดหนุนรายปีที่เรียกว่า งบประมาณการศึกษาของชาติที่รัฐบาลให้มา นอกจากนั้น
การลงทุนเพื่อหาประโยชน์ มหาวิทยาลัยสามารถทำได้เต็มที่ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศทางการศึกษาใน
มหาวิทยาลัย โดยให้อำนาจการตัดสินใจสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย ทวงฯ จะวางเพียงแต่มาตรฐานกว้าง ๆ
ตำแหน่งทางวิชาการ หรือเงินเดือน ทางมหาวิทยาลัยจะเป็นผู้กำหนดเอง"

"มาถึงรูปแบบที่สาม ซึ่งเป็นทางเลือกสุดท้าย นั่นคือ ใช้ระบบวิภาวะ หรือเป็นระบบคู่ขนาน ระหว่างรูปแบบเก่ากับรูปแบบใหม่ ด้วยวิธีนี้จะทำให้ทุกอย่างแบ่งออกเป็น 2 ประเภททั้งหมด ตั้งแต่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นั่นก็คือ ใครที่ยากอยู่อย่างเดิม ก็มีสถานะเป็นคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และถูกจ้างอย่างเดิม หรือ คนที่อยู่ในระบบเก่าสถานะไม่เปลี่ยน แต่เมื่อมีการวิจัยเพื่อวิชาการที่เป็นเลิศ ไม่สามารถจะไปเข้าร่วมกับเขาได้ หรือคนเก่าก็อยู่กับการบริหารงานบุคคลแบบเก่า คนที่เข้าสู่ระบบใหม่ ก็เข้ามาอยู่ในระบบการบริหารงานบุคคลแบบใหม่ กำหนดอัตราเงินเดือนแบบใหม่ จะให้ค่าตอบแทนสูงตามความเป็นจริง มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน ความมั่นคงจะลดลงเพราะต้องมีการสร้างผลงาน และใช้ระบบประเมินผล อำนวยการตัดสินใจขึ้นอยู่กับสภาพมหาวิทยาลัย นอกจากนั้น นิสิต นักศึกษาจะได้รับประโยชน์จากประสิทธิภาพที่ดีของระบบใหม่นี้"

ร่างพระราชบัญญัติ "ม.อิสระ" ป่วนอีก
จุฬาฯ หวั่นกรรมสิทธิ์ที่ดินสูญ

ร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยอิสระป่วนอีกรอบ จุฬาทิ้งเงื่อนไขเรื่องที่ดิน ต้องเขียนกรรมสิทธิ์ชัดเจน หากคลุมเครือขอถอนก่อนส่งสภานิติบัญญัติฯ 14 ก.พ. ประธานสภาอาจารย์หลายแห่งทั้ง ม.นเรศวร-ม.ขอนแก่น ร้องขอพระราชทานตามเดิม เตรียมทำหนังสือถึง พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช แจงปัญหาประดามี

พันตแพทย์วัฒน์ ตันติวิภาวิน ประธานสภาอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สัมภาษณ์เกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ.อิสระของจุฬาฯว่า จุฬาฯ กำลังจะขอแก้ไขสองประเด็น คือ ต้องเขียนให้ชัดเจนว่าจุฬาฯ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของจุฬาฯ เพราะขณะนี้เขียนไม่ชัด ก้าวร้าวไม่ทราบว่าจะต่อไปเมื่อเป็นอิสระแล้วจะเป็นของจุฬาฯ หรือของที่ราชพัสดุ อีกประเด็นคือ เรื่องสังกัดของข้าราชการในระบบใหม่ แม้ นายมีชัย ฤชุพันธ์ รองนายกรัฐมนตรีจะแก้ไขให้สังกัดมหาวิทยาลัยตามเดิม แต่จุฬาฯ ยังไม่เห็นกฎหมายจะเขียนออกมาอย่างไร จึงอยากขอให้เขียนชัด ๆ ทั้งนี้ อธิการบดีก็เห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว คาดว่าเร็ว ๆ นี้จะทำหนังสือถึงรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยว่า ถ้าหากสองประเด็นข้างต้นยังไม่ชัดเจน ก็ขอชะลอการส่งร่าง พ.ร.บ.อิสระให้กับสภานิติบัญญัติฯ ในวันที่ 14 กุมภาพันธ์นี้ เพราะสภายังคงประชุมกันอีกหลายครั้ง

นายบุญญ ปิยะวานนท์ ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยนเรศวร กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยที่มหาวิทยาลัยนเรศวรจะออกจากระบบราชการในรัฐบาลชุดนี้ ควรจะชะลอไว้ก่อนสัก 5-10 ปี เพราะบุคลากรของมหาวิทยาลัยแบบทุกฝ่ายยังไม่เข้าใจดีพอ ยิ่งข้าราชการสาย ข. และสาย ค. ไม่มีใครอยากออกสักคนเดียว

นายวัฒนา กาสังข์ ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น กล่าวว่า สภาอาจารย์จะคอยดูก่อนว่าร่าง พ.ร.บ.อิสระที่แก้ไขเป็นอย่างไร โดยเฉพาะในจุดที่กำหนดให้ทุกมหาวิทยาลัยมีสภาอาจารย์ ทั้งนี้ จะทำหนังสือชี้แจงถึงปัญหาต่าง ๆ ในการออกจากระบบราชการไปยังสภานิติบัญญัติฯ และ พล.ต.ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช

นายประพันธ์ ศรีสุตา เลขานุการสภาคณาจารย์สว.กล่าวว่า ข้าราชการสว.ส่วนใหญ่ยังไม่อยากออกจากระบบเพราะไม่แน่ใจว่าหน้าตาความเป็นอิสระเป็นอย่างไร อาจถูกคอบแพ้ได้ และมหาวิทยาลัยจะนำเงินจากที่ไหนมาบริหารมหาวิทยาลัยระบบใหม่ ที่พูดกันว่าบุคลากรระบบใหม่จะได้เงินเดือนสูง

นั้น ถ้าจริงจะกระทบหน่วยงานอื่นแน่นอนอย่างรัฐวิสาหกิจคงไม่ยอมเพราะเป็นพนักงานของรัฐเหมือนกัน
ทำไมได้เงินเดือนมากกว่า อาจารย์ยังไม่แน่ใจผู้บริหารว่าเป็นอิสระแล้วจะผูกภาควิชาใดก็ได้ เช่น
คณะศึกษาศาสตร์ เพราะเวลานี้หลาย ๆ แห่งผลิตกันมากแล้ว มศว.เองก็มีนโยบายลดการผลิต

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันศุกร์ที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 หน้า 19

"วิจิตร" ยันจุฬาท ได้สิทธิ์ที่ดินอยู่แล้วพร้อมให้มหาวิทยาลัยดอนร้าง พ.ร.บ. อีสระ

นายวิจิตร ศรีธำณ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ กรณีที่หลายมหาวิทยาลัยไม่เข้าเรื่องการออกจากระบบราชการว่า ใครไม่เข้าใจควรถามกับอธิการบดี หรือสภามหาวิทยาลัย ปัญหาที่คนไม่ได้มองว่าเป็นความขัดแย้ง เป็นเพียงความแตกต่างทางความคิด และเป็นธรรมชาติของมหาวิทยาลัย ส่วนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะขอแก้ไขร่างพ.ร.บ. ในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดิน และสังกัดของข้าราชการในระบบใหม่นั้น เรื่องนี้ชัดเจนคือแล้ว คือจุฬาฯ มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของคนไม่เข้าใจว่าเหตุใดจึงมีข้อสงสัยอีก อย่างนายเกษม สุวรรณกุล รัฐมนตรีว่าการทบวงฯ มาจากจุฬาฯ ก็ยังเข้าใจเรื่องนี้ดี

นายวิจิตรกล่าวว่าที่มีผู้เสนอว่าควรให้บางมหาวิทยาลัยที่พร้อมจริง ๆ ออกจากระบบเป็นตัวอย่าง ก่อนนั้นซ้ำเกินไปที่จะพูดเรื่องนี้เมื่อสภามหาวิทยาลัยยืนยันว่าพร้อมจะออกทบวงฯ ก็ต้องเชื่ออำนาจให้เป็นความนั้น แต่ถ้าอาจารย์ และข้าราชการบอกว่าไม่พร้อมก็ต้องตกลงกันเอง จนถึงเวลานี้ใครออกดอนร้าง พ.ร.บ. คนก็ไม่ว่า ที่ว่าควรให้แต่ละมหาวิทยาลัยพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน สามารถทำได้ ไม่ได้เป็นความลับอะไรและที่จริงควรแจกจ่ายพ.ร.บ. ดังกล่าวให้ทุกมหาวิทยาลัยด้วยซ้ำ

วันเดียวกันนี้ นายสุรศักดิ์ เมธีกุล ประธานที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ (ปอมท.) ได้ยื่นหนังสือต่อนายเกษม ขอนำร่างพ.ร.บ. มหาวิทยาลัยอิสระของทุกแห่งมาให้สภาอาจารย์ และ ปอมท. พิจารณาร่วมด้วย

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520

ดังต่อไปนี้

- (1) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 4 เพื่อแก้ไขอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนฐานะของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- (2) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5 เพื่อแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
- (3) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 12 เพื่อแก้ไขหน้าที่ของสำนักงานปลัดทบวง มหาวิทยาลัยให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วย
- (4) กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้คณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะครบวาระ

เหตุผล

โดยเหตุที่ปัจจุบันพัฒนาการทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นอันมาก แต่การบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยยังไม่มีประสิทธิภาพและคล่องตัวเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเป็นส่วนราชการซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ ทบวงมหาวิทยาลัยจึงมีนโยบายที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดมีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการเงินและงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการ และขณะนั้นมหาวิทยาลัยและสถาบันหลายแห่งได้ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ ทำให้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ตามพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2520 ไม่ครอบคลุมถึงสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการด้วย ประกอบกับพระราชบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้ใช้บังคับ
มาเป็นเวลาสิบสี่ปีเศษ การกิจและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของทบวงมหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนแปลงไปและ
ขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

1. ยกเลิก มาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 12 และได้บัญญัติความใหม่ขึ้นใช้บังคับแทน
(ได้แสดงไว้ในบทเปรียบเทียบ)
2. ให้ประธานกรรมการและกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยตามกฎหมายเดิม ดำรงตำแหน่ง
ต่อไปจนพ้นวาระ

เปรียบเทียบ บทบัญญัติที่อุกยณเล็ก และบทบัญญัติฉบับใหม่

พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2520

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ ...) พ.ศ.

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
- (2) กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตรของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด และสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและวิทยาลัยเอกชน
- (3) กำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด
- (4) วางระเบียบปฏิบัติในกิจการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด
- (5) เสนอแนะการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่มหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด
- (6) ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และประสานการจัดการศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัดและวิทยาลัยเอกชน

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ
- (2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
- (3) รับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน
- (4) กำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- (5) เสนอแนะการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับต่อคณะรัฐมนตรี
- (6) ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา และประสานการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2520

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- (7) พิจารณาเสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุง และเลิกมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด
- (8) พิจารณาอนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกคณะ ภาควิชา หรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด
- (9) ส่งเสริมการวิจัยการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- (10) วินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยและสถาบันในสังกัด ที่ขัดต่อกฎหมายระเบียบข้อบังคับหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือที่อาจเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ
- (11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งและปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ

- (7) พิจารณาเสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม ปรับปรุงและเลิกสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดและในกำกับต่อคณะรัฐมนตรี
- (8) พิจารณาอนุมัติการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกคณะ ภาควิชา หรือส่วนงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด
- (9) ส่งเสริมการวิจัยการศึกษาระดับอุดมศึกษา
- (10) วางระเบียบปฏิบัติในกิจการต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัด
- (11) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของทบวงมหาวิทยาลัย"

มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการทบวงมหาวิทยาลัยขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินเก้าคนเป็นกรรมการ

พระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2520

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้รองปลัด
ทบวงมหาวิทยาลัยคนหนึ่งซึ่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ”

มาตรา 12 ให้สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย

“มาตรา 12 ให้สำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เกี่ยวกับ
การดำเนินงานของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย และคณะ
กรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน”

สารสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534
เพื่อปรับปรุงส่วนราชการในทบวงมหาวิทยาลัย

เหตุผล

โดยที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยหลายแห่งได้ ปรับเปลี่ยนฐานะไปเป็น
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ ทำให้ส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเปลี่ยนแปลง
ไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สารสำคัญ

ให้ทบวงมหาวิทยาลัยมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

เปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534	ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
<p>มาตรา 32 ทบวงมหาวิทยาลัยมีส่วนราชการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none">(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี(2) สำนักงานปลัดทบวง(3) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(4) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(5) มหาวิทยาลัยขอนแก่น(6) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่(7) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(8) มหาวิทยาลัยนเรศวร(9) มหาวิทยาลัยบูรพา(10) มหาวิทยาลัยมหิดล(11) มหาวิทยาลัยรามคำแหง(12) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(13) มหาวิทยาลัยศิลปากร(14) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์(15) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช(16) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี(17) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้(18) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง(19) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี(20) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ(21) สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์	<p>มาตรา 32 ทบวงมหาวิทยาลัยมีส่วนราชการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none">(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี(2) สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย(3) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(4) มหาวิทยาลัยรามคำแหง(5) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช